Nr. 95. Poniedziałek 26. Kwietnia 1852. Rok gazecie 41.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i codziennym urzędowym Dziennikiem, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 złr. 15 kr., miesięcznie 1 złr. 25 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 40 kr., miesięcznie 1 złr. 40 kr. — Insercya od wiérsza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz piérwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiédeń, 21. kwietnia. Dnia 22. kwietnia wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiédniu i będzie rozesłany XXIV. zeszyt powszechnego dziennika rządowego ustaw państwa, a mianowicie tymczasem tylko w niemieckim języku.

Wszystkie podwójne wydania tego zeszytu wyjdą i będą rozesłane dnia 23. kwietnia 1852.

Zeszyt ten zawiéra pod

Nr. 90. Przepis ministeryów spraw wewnętrznych, wojny i finansów z dnia 21. kwietnia 1852 dla ernowania dziesięcioletnich czynszów za pomieszkania dla wojskowych i wynagrodzenia za urządzenie.

Lwów. Ciag dalszy wykazu darów na rzecz uszkodzonych w r. 1851 przez powodzie mieszkańców Galicyi. (Nr. 93. i 94. G. L.)

W obwodzie Złoczowskim: P. Emil Lipski, dzierzawca dóbr ofiarował 2r., gm. Stojanów 4r.17k., Dom handl. Hausner et Violand w Brodach 10r., p. Antoni Wolff 10r., dom handl. Halberstam et Nierenstein 3r., p. Nathanson 3r., B. A. Sigole 1r., H. B. Szapire 1r., pp. Krasnopolski 1r., Braun 1r., hr. Konstanty Ożarowski właściciel Olszanicy 5r. — *W obwodzie Lwowskim:* p. radzca gub. i starosta Leopold Krater 2r., p. komisarz obw. Hailig 30k., p. Kuhn 20k., N. N. 10k., p. Hirschberg 6k., N. N. 20k., p. Alzner chirurg obw. 1r., p. komisarz obw. Uznański 1r , p. hr. Baworowski c. k. konceptowy praktykant gub. 2r., p. Hryniewiecki kancelista obw. 6k. — *W obwodzie Rzeszowskim:* p. Gruszczyński 1r., pani Krasuska 30k., p. Mrowka 1r., p. Bogusław Horodyski 5r., p. Borowski właściciel dóbr 5r., p. Mieczysław Starzowski 1r., p. Leon Stokowski 1r., p. Antoni Momidłowski 30k., p. Michał Szeligowski 1r., p. N. Jędrzejowicz 3r., p. Henryk Jędrzejowicz 5r., p. Fr. Groger z Mokrzyszowa 5r., p. Jarocki 1r., p. hr. Alfred Potocki właściciel dóbr Łańcuta 50r., p. Antoni Grocholski 2r., p. Jan Jędrzejowicz 10r., p. Albert Rosnowski 1r., p. Konstanty Wolski 30k., p. Stanisław Prok 30k., p. Oraczowski 20k., p. Ignacy Wolski 20k., p. Wincenty Pyszyński 12k., gmina Załoszany 4r., N. N. 8k. — *W obwodzie Jasielskim:* gminy: Polna 55k., Kobylanka 2r., przełożony obw. pan Szałowski 1r., komisarz obw. pan Rogójski 1r., komisarz obw. pan Stronczak 1r., kom. obw. p. Neuberg 1r., kom. obw. p. Schirmer 1r., ze składki w mieście Jaśle wpłynęło 14r.1k., ks. Dyszyński pleban w Cieklinie 1r., pp. Ignacy Nowak 30k., Alex. Titscho 40k., Wiktor Nowakowski 12k., N. N. 10k., gminy: Cieklin 54k., Dobrynia 24k., Dulabka 25k., Dziela 12k., Pagórek 12k., Radość 10k., ze składki w kościele w Dembowcu 34k., ks. Madejski pleban 26k., mandataryusz p. Majerski 20k., ks. Maciejowski pleban 15k., p. Harewicz 20k., kooperator parafii w Dembowcu 10k., p. Petczyński 36k., p. Jakób Watulewicz 10k. — *W obwodzie Sandeckim:* Pan Ferdynand Wilczek 2r., p. Jan Blatt 1r., gminy: Ujanowice 3r.6k., Jakóbowice 3r., ks. Jan Klaszyński pleban 15k., N. N. 10k., pp. Jachowicz 10k., Kittler 10k., Borawski 6k., Karol Kopp 6k., ks. pleban Paryłowicz 15k., ks. pleban Miejski 16k., ks. Ryniawiec gr. k. kapelan 10k., pp. Gerzabek Józef 30k., Gerzabek Antoni 1r., p. Antoni Gürsching 10k.

(Dokończenie nastąpi.)

Sprawy krajowe.

Czynności

1go zwyczajnego posiedzenia w r. 1852.

Lwowskiéj izby handlowéj i przemysłowéj,

(Ciąg dalszy.)

To co dotąd powiedziano, tyczy się szczególniej targów tygodniowych na żywność i surowe produkta.

W przemysłowych miasteczkach istnieją także targi dla sprzedaży manufaktów z piérwszej ręki.

Podług zdania referenta należałoby te targi szczególniej uwzględnić, gdyż one mniejszym przemysłowcom szczególniej tkaczom nastręczają sposobność, zamienić na pieniądz ich wyroby i przygotować materyał do dalszej pracy.

Takie targi odbywają się w obwodzie izby w Gródku, Drohobyczy, Jasieniowie i innych miejscach cyrkułu Sanockiego dla wyrobów tkackich, w Robotyczy, Dobromilu, Przemyślu dla wyrobów szewskich, w Mościskach, Sądowej Wiśni dla takichże z Krukienic.

Referent wspomina tutaj o szczególniejszem urządzeniu jarmarków w Komarnie w obwodzie Samborskim.

Komarno i tegoż okolica ma wielu tkaczów, którzy drelichy i inne płótna w ordynaryjnym gatunku wyrabiają.

Wyroby te są bardzo poszukiwane, i przez wielu handlarzy na obcy rachunek, najwięcej na potrzeb c. k. komisyi umundurowania zakupywane. Tkacze pracują przez cały tydzień, a w sobotę wieczór jak się świéca zapala, przynoszą swoją tygodniową pracę na targ. Kupujący stawiają jako znak, że towary płócienne kupować chcą, palące się światło na oknie swojego pomieszkania. Z liczby oświéconych okien wnioskuje tkacz na konkurencyę kupców i wystawia swoje towary na sprzedaż w tak oświéconych domach, dopóki towaru nie pozbędzie.

Referent czyni Izbę na osobliwość tego targu z tego względu uważną, gdyż podług jego zdania z końcem tygodnia, gdzie się schodzi szabas z niedzielą, interesa bez przeszkody dla pracy i dni spoczynku najwłaściwiej się odbywają i pożądanem byłoby, aby to urządzenie także w innych przemysłowych miejscach zamieszkałych częścią przez izraelitów znalazło naśladowanie i wsparcie.

II. Jarmarki są obliczone na zgromadzenie większej liczby kupujących i sprzedających z dalszego obwodu, i na sprowadzenie różnych, nawet niezwykłe potrzeby pokrywających towarów.

Podług najw. postanowienia z 11. października 1782 każdy z obywateli kraju może wszystkie jarmarki krajowe zwiedzać i prowadzić handel dozwolonemi towarami.

W Galicyi są jarmarki bardzo liczne i w każdem prawie miasteczku nawet kilka razy do roku się odbywają. Podług dat powziętych z kalendarzy odbywa się wraz z Krakowem i Bukowiną w 147 miejscach 1609 jarmarków. Z tych wypada na obwód Izby podług sporządzonego przeglądu 103 miejsc a 508 jarmarków.

Referent czyni uwagę, że przy wzroście krajowej industryi i handlu jarmarki także i u nas straciły na znaczeniu w industryjnym i handlowym względzie, gdyż handel cały rok obrót tych towarów upośrednia, który dawniej jarmarki na kilka tylko dni ożywiał; lecz dalsze trwanie tych jarmarków utrzymuje się dalej przez wkorzeniony zwyczaj i nawyknienie ludu, odkładać zaspokojenie swych potrzeb na czas jarmarku.

Szczególniej przedstawia referent ważność jarmarków dla Galicyi jako kraju rolniczego ze względu na gospodarstwo wiejskie i chów bydła, i ma nadzieję, że przy wzmagającym się dobrym bycie i zwiększonych potrzebach ludu wiejskiego, któremu 5 do 6 milionów rocznie za robociznę przybywa, obrót manufaktów na jarmarkach galicyjskich z czasem się ożywić może.

W obwodzie Izby Lwowskiej najznakomitszym jest jarmark na konie w Mościskach, gdzie także kilka tysięcy sztuk płócien sprzedawane bywają. W manufaktach wydarzają się tu tylko pojedyncze interesa.

W wschodniej części Galicyi jarmarki większe ustaliły się tylko na granicy rosyjskiej i Multan jak: w Uniowie obw. Złoczowskiego, w Ułaszkowcach obw. Czortkowskiego i w Tarnopolu. — Te jarmarki należą do obwodu Izby Brodzkiej.

Na jarmarku w Uniowie wynosi obrót samych towarów kuśnierskich, szczególniej futer baranich 100,000 do 300,000 zr. — W manufaktach może tenże 30,000 zr. wynosić. Lecz o bezpieczeństwie i sądowej pomocy bynajmniej dotąd tu nie pomyślano.

Tarnopolski jarmark na konie jest najznakomitszym na wschodzie.

Ułaszkowce uważa referent jako jarmark główny i dla tego późniéj o nim mówić będzie.

Referent zastanawia się dalej nad tą niestósowności, że przy udzielaniu koncessyi do jarmarków dotąd po największej części korzyść dziedzica a przytem czasem i gminy, a mniej interes ogólny miano na względzie.

Podług zdania referenta należałoby się przy udzielaniu koncesyi raczej tej zasady ściśle trzymać, że takie koncessye tylko wtenczas udzielać wypada, gdy potrzeba okazuje się widoczną i obrot na innych już istniejących jarmarkach przez to oczywiście nie ucierpi.

Przywileja jarmarczne trzebaby więc tylko z tem zastrzeżeniem udzielać, że gdyby się później okazało, że jarmark obrotowi w ogóle, albo też jarmarkowi w dawniej już uprawnionem miejscu szkodę przynosi, przywilej cofnięty być ma.

Tutaj przedstawia referent również niekorzyści w wielkiem pomnożeniu jarmarków — gdyż tym sposobem kupujący i sprzedający sie rozdzielają i obrot jarmarczny w ogóle na tem cierpi. Szczególniej mniema referent, że wielka liczba jarmarków nastręcza wieśniakowi sposobność do marnowania czasu i pieniędzy.

C. k. Towarzystwo gospodarskie przez Izbę w obecnym przedmiocie o zdanie zapytane, zwróciło uwagę na tę okoliczność, że nie tylko dnie, w których jarmarki lub targi w miasteczkach się odbywają, ale często dnie przed jarmarkami i po jarmarkach są dla ludu całej okolicy dniami próżniactwa.

Towarzystwo gospodarskie radzi więc w interesie rolnictwa krajowego, aby wysoki rząd koncesyi dla jarmarków na czas żniwa, mianowicie od 18. lipca do 18. września nie udzielał.

W osobnej tabeli wykazuje referent, jak się przypadające na obwód Izby 508 jarmarków na pojedyncze miesiące dzielą. Liczba jarmarków w miesiącu sierpniu (44) i wrześniu przenosi liczbę przecięcia.

Referent przechodzi potem do jarmarków, które w pojedyńczych miejscach dla pojedyńczych przedmiotów się odbywają, jako to: jarmarki na wełnę, konie, bydło, lny i płótna.

Co się tyczy przedmiotów, które na takowych jarmarkach sprzedawać można, rozstrzyga przywilej jarmarku i dotychczasowa obserwacya.

Jarmarki na bydło zasługują podług zdania referenta w interesie chowu bydła i dla zaspokojenia potrzeb rolnictwa na szczególna opiekę i są tem potrzebniejsze, gdyż co się tyczy tego towaru popyt i podanie na cały kraj są rozszerzone i tu częstokroć chodzi o najszczególniejszy wybór. To się tyczy osobliwie bydła roboczego i koni.

C. k. Towarzystwo gospodarskie czyni oraz uwagę, że zaraza na bydło, która często z księstw naddunajskich i Rosyi do nas się wkrada, na jarmarkach, gdzie znaczna ilość bydła zgromadzoną jest, najłatwiej sie rozszerza, i wyraza życzenie, aby wys. rzad nie udzielał koncesyi do jarmarków na bydło w miejscach blisko granicy rosyjskiej i księstw naddunajskich położonych. Jako *minimum* oddalenia od rzeczonych granic, gdzie jarmarki na bydło odbywać by sie mogły, przypuszcza towarzystwo gospodarskie 4 mile, gdyż takie oddalenie więcej jak jednego dnia do przyprowadzenia bydła na miejsce jarmarku wymaga.

Referent czyni Izbe uwazna, że potrzeba bydła roboczego i na wypas szczególniej w jesieni i na wiosnę się okazuje. W jesieni porządkuje każdy gospodarz stan bydła ze względem na paszę — również tak z rozpoczęciem gorzelni w jesieni woły na wypas się stawiają. Na wiosnę zaś zachodzi równy popyt o bydło ze strony tych gospodarzy, którzy większe pastwiska posiadają.

(Dokończenie nastąpi.)

Wiédeń, 21. kwietnia. Dzisiejsza Gazeta Wiédeńska zawiera dosłowną treść mowy Jego Exelencyi pana ministra spraw zagranicznych hrabi Karola Buol-Schauenstein, którą zamknięta została tutejsza konferencya cłowa.

W jasnych i wybitnych rysach skreślony jest obraz skutecznej czynności tutejszej konferencyi, wyświecono oraz dowodnie, że bez uwzględnienia propozycyj o Austryi niemogą teraz w Berlinie przyjść do skutku trwałe ugody, któreby bez udziału Austryi zupełnie zniszczyły albo przynajmniej nadzwyczajnie utrudniły plan niemiecko-austryackiego związku cłowego.

Z tego praktycznego stanowiska łatwo przeglądnąć cały skład rzeczy. Owe rządy niemieckie które chcą niemiecko-austryackiego połączenia handlowego, muszą uważać na to, ażeby przy teraźniejszych konferencyach w Berlinie w żaden sposób nieuprzedzono ich własnych zamiarów i przyszłości.

Pełne względów postępowanie Austryi w tym względzie ma niezaprzeczenie także zasługę otwartości.

Uroczyste zapewnienie dane w imieniu Jego Ces. Mości, że podstawy dotychczasowej polityki handlowej niezmiennie zatrzymane być mają, nadaje teraźniejszemu zachowaniu się cechę nie naruszonej stałości. *(L. k. a.)*

(Wiadomości z krajów koronnych. — Obchód uroczystości Urodzin J. M. Cesarza Ferdynanda.)

Praga, 19. kwietnia. Wczoraj był wielki zjazd na królewskim zamku Hradczyn, gdyż przybyli tam wysocy urzędnicy cywilni i wojskowi, szlachta i duchowieństwo dla złożenia życzeń pomyślności w rocznicę urodzin Jego Mości Cesarza Ferdynanda, który dzisiaj zaczyna 59 rok swego życia. Pod wieczór wyprawiło wojsko dla Jego ces. Mości pochód z wachlami i wielką serenadę. Dzisiaj będą wszystkie publiczne władze na solennem nabożeństwie, które się o jedenastej godzinie przed południem na cześć urodzin Jego ces. Mości w metropolitalnym kościele ś. Wita odprawiać będzie.

(W. księstwo Rosyjscy do Modeny.)

Medyolan, 16. kwietnia. Ich cesarzewicz. Moście Wielki Książę i Wielka Księzna Rosyjska odjechali onegdaj z Mantuy, przeprawili się przez Pad koło San Benedetto na przyzdobionym statku, i udali się kierunkiem ku Modenie. *(W. Z.)*

Medyolan, 15. kwietnia. Ich cesarzewicz. Moście Wielki Książę i Wielka Księzna Rosyjska przybyli wczoraj rano do Mantuy dla zwiedzenia tamtejszych osobliwości. Wjazd do państw Esteńskich wyznaczony był na pierwszą z południa. W przejeździe przez Werone oddali dostojni Podróżni Jego Exc. panu Feldmarszałkowi hrabi *Radetzkiemu* wizytę. *(W. Z.)*

(Kurs wiédeński z 24. kwietnia 1852.)

Obligacye długu państwa 5% $94^{13}/_{16}$; $4^{1}/_{2}$% $85^{1}/_{8}$; 4 % — — 4% z r. 1850 $89^{1}/_{2}$; wylosowane 3% — —. Losy z r. 1834: — —. z roku 1839 $303^{1}/_{8}$. Wiéd. miejsko bank. —. Akcye bankowe 1269. Akcye kolei półn. 1550. Glognickiej kolei żelaznéj — 690. Odenburgskie —. Budwejskie — —. Dunajskiej żeglugi parow 624. Lloyd —.

Portugalia.

(Odroczenie Kortezów portugalskich.)

Z Lizbony, 31. marca, piszą do *Morning Chronicle*: Z przyczyny wotum zeszłego poniedziałku, w którem ministeryum w izbie deputowanych było zredukowane na mniejszość 30 głosów przeciw 50, podali się książę Saldanha i jego koledzy do dymisyi. Jej Mość Królowa nieprzyjęła dymisyi i upoważniła pierwszego ministra do przedsięwzięcia wszelkich środków, jakie się mu w obecnych okolicznościach potrzebnemi okażą. Gdy margrabia Saldanha usiłował nadaremnie przywieść większość do tego, aby swoje wotum, tyczące się zniesienia kary śmierci za zbrodnie polityczne, cofnęła, postanowił obie izby odroczyć. Sam dekret odroczenia jest następującej osnowy:

„Robiac użytek z prawa, jakie mi nadaje karta konstytucyjna w art. 64. §. 4. i po wysłuchaniu rady stanu, uznałam odpowiednio z przepisami art. 110 tej samej konstytucyi za rzecz stosowną, powszechne i zwyczajne zgromadzenia kortezów po 20. maja zasuspendować. W tym dniu będą kortezy powtórnie na dwa miesiące, t. j. do 20. lipca b. r. odroczone — Dnia 30. marca 1852.“ — (Następują podpisy królowej i ministrów.) *(W. Z.)*

Francya.

(Ogłoszenia w „Monitorze.“ — Okólnik ministra policyi. — Wiadomości potoczne.)

Paryż, 16. kwietnia. Dzisiejszy „*Moniteur*“ zawiera dekret prezydyalny, którym na propozycyę ministra wojny de St. Arnaud, mającego najwyższy nadzór nad administracyą Algieryi, nakazano dla ożywienia handlu między Arabami i ludnością europejską zaprowadzić dziesięciodniowy jarmark w Algierze (z 20. do 30. września).

— „*Moniteur*“ ogłosił następnie mnóstwo wojskowych wszelkiego gatunku broni, którym nadano ordery, między innymi także kilku w dniach grudniowych ranionym żołnierzom.

— Nakoniec donosi „*Moniteur*“ o utworzeniu komisyi, która będzie zdawać sprawę o powstających na wielu miejscach krajowych bankach przed mającem się im nadać pozwoleniem.

— Minister policyi p. *Maupas* wydał do wszystkich prefektów okólnik dla uregulowania skutków internowania i policyjnego nadzoru zasądzonego na jedną kategoryę insurgentów grudniowych. Te indywidua muszą się stawić co czternaście dni przed władzą miejscową, prefektem, podprefektem albo burmistrzem. Jeżeli tego nie uczynią, będzie w tej mierze spisany protokół, i według okoliczności doniesie się o tem ministrowi policyi, który wtedy wydalenie z Francyi zadysponuje. Dla szczególnych spraw mogą być wydawane paszporta podróży do innych departamentów, ale w takim razie należy zawiadomić prefektów tych miejsc, dokąd nadzorowany się udaje, o jego bytności w tych miejscach. Pozwolenie udania się do Paryża, Wersalu, Lugdunu lub do głównych widowni grudniowego powstania, należy tylko w nagłych przypadkach i to z wielką przezornością wydawać. Minister policyi może pozwolić przesiedlenie się na inne miejsce pobytu. Głównym zamiarem tego rozporządzenia jest przerwać niebezpieczne związki, jakieby podobne indywidua w dawniejszych swych siedzibach utrzymywać mogły.

— W przyszły poniedziałek będzie znowu wielki bal w Tuileryach. Radzcy stanu, senatorowie i deputowani zaproszeni są w uniformie wystąpić. Urzędowe doniesienie oznajmia, że teraz już żadne bilety zapraszające wydawane być nie mogą.

— *Poseł belgijski* wezwał wszystkie osoby chcące się udać do Belgii urzędowem obwieszczeniem, aby swoje paszporta kazały zaopatrzyć wizą poselstwa, inaczej na granicy mieć będą trudności.

— *Piotr Bonaparte* odjechał do Korsyki. Oprócz marszałka *Jerome*, księcia *Canino*, senatora *Murat* i księżniczki *Mathilde* nie znajdują się obecnie żadni krewni prezydenta w Paryżu.

— *Proudhon*, który odsiedział czas swojej kary, wygnany jest z Francyi i odjechał do Belgii.

— Trybunał pierwszej instancyi pertraktował dziś proces wytoczony przez pełnomocników księcia Orleańskiego przeciw administracyi dóbr skarbowych za gwałtowne zabranie w posiadłość zamków Neuilly i Monceau. Przy rozpoczęciu toku sprawy zapowiedział substytut prokuratoryi państwa, że prefekt departamentu Sekwany zaprzecza kompetencyę trybunału i oświadcza, że z tej przyczyny dyskusye tylko względem punktu niekompetencyi rozpoczęte być mogą. Adwokaci familii Orleańskiej *Paillet* i *Berryer* zażądali, aby ich przed rozpoczęciem pertraktacyi o liście prefekta zawiadomiono. Z tej przyczyny odroczono tę sprawę aż do 8 dni. *(P. Z.)*

(Wydziały w senacie.)

Paryż, 16. kwietnia. Senat obrał dla siebie trzy wydziały, dla porządku spraw publicznych, rachunkowości i dla petycyi. Tylko wydział ostatni ma polityczne znaczenie, gdyż będzie decydować o propozycyach względem przywrócenia Cesarstwa. Wydział ten składają następujący członkowie: Marszałek Vaillant, hrabia Siméon, hra-

bia Beaumont (z departamentu Somme), jenerał de la Hitte, Fouquier, d'Herouel, baron Heeckeren, wiceadmirał baron Hugon i Sapest. *(W. Z.)*

(Dekret prezydyalny. — Okólnik ministra spraw wewnętrznych do prefektów.— Przegląd wojska.)

Paryż, 18. kwietnia. Prezydyalnym dekretem w dzisiejszym *Monitorze* wyznaczono wynagrodzenie, na które się przy zapłaceniu gotówką niestałych podatków zezwala.

— Minister spraw wewnętrznych p. *Persigny* wydał do prefektów okólnik, w którym zwraca ich uwagę na ważność ich funkcyi od czasu dekretu decentralizacyi (z 25. marca), zaleca im przyjmowanie światłych, pracowitych i prawych urzędników zapowiadając przepisy o mających się posyłać do ministeryum sprawozdaniach względem rozporządzeń wydanych, według których ministeryum zrobi kontrolę. Zamiast zajmować się szczegółami administracyi, zwróci ministeryum spraw wewnętrznych całą swą czynność na to, by prefektom udzielaniem powszechnej instrukcyi iść w pomoc.

— *Prezydent republiki* odbył dzisiaj znowu rewię na placu Carousset. Towarzyszyli mu minister wojny i jenerał *Magnan*, równie jak liczny sztab jeneralny. Wojsko powitało go z wielkim zapałem i okrzykiem: „Niech żyje Napoleon!" *(P. Z.)*

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 18. kwietnia. Podczas dzisiejszego przeglądu odznaczyła się najwięcej gwardya republikańska okrzykiem: „Niech żyje Cesarz!"

Przedłożenie budżetu na rok 1853 ma niebawem nastąpić. *(P. S. A.)*

Szwajcarya.

(Telegraficzna depesza.)

Berna, 19. kwietnia. Radykaliści ponieśli klęskę, większość rządu w kwestyi odwołania wynosi 5000 głosów. *(L. k. a.)*

Włochy.

(Wiadomości z wyspy Sardynii.)

Piszą z **Genuy** pod dniem 18. b. m.: Według najświeższych doniesień o wypadkach na wyspie Sardynii jest tam stan oblężenia z wielką ścisłością wykonywany. Jenerał *Durando* przeprowadza rozbrojenie w okręgu Sassari z wielką sprężystością. Uniwersytet zamieniono w kasarnię dla stojącego tamże wojska. Ze wszystkich stron zwożą armaty i karabiny, które od mieszkańców poodbierano. *(Litogr. korresp. austr.)*

(Depesze telegraficze.)

Turyn, 19. Według wiadomości z wyspy Sardynii wykonał jenerał *Durando* w Tempis spokojnie rozbrojenie. Kawalerya przedsięwzięła w przyległych okolicach podjazdy. Parowa fregata „*Governolo*" strzeże wybrzeża. Prezydent izby deputowanych *Pinelli* zachorował niebezpiecznie.

Neapol, 10. Król ułaskawił w święta Wielkanocne 27 więźniów.

Rzym, 17. Temi dniami publikowano zawarty między państwem kościelnem i królestwem Neapolitańskiem traktat w sprawie granicy. *(L. k. a.)*

Cagliari, 2. kwietnia. Jenerał Durando odpłynął z dwoma kompaniami na parowej fregacie Governolo do Temapie dla ogłoszenia tego miasta i prowincyi w stan oblężenia. *(L. k. a.)*

Niemce.

(Ogłoszenie król. ministeryum.)

Hanower, 15. kwietnia. Urzędowa „*Gazeta Hanowerska*" zawiera następujące obwieszczenie: Król Jego Mość raczył postanowić, aby odroczone 29. stycznia b. r. powszechne zgromadzenie stanów zebrało się znowu w piątek dnia 14. p. m. maja. Wzywa się przeto członków, aby w tym zamiarze tutaj przybyli. Również i członkowie izby pierwszej, tak ci, którzy według §. 39. ustawy z 5. września 1848, tyczącego się różnych zmian konstytucyi krajowej nowo do zgromadzenia wstępują, jak ci, którzy w niem pozostali, mają pisemnie zawiadomić tutejszy urząd marszałkowski najpóźniej dniem wprzód o swojej niebytności w tutejszej stolicy. Hanower, 13. kwietnia 1852. Królewskie ministeryum. Schele. Brandis. Bacmeister. Windthorst. W. baron Hammerstein. *(W. Z.)*

(Depesza telegraficzna.)

Karlsruhe, 20. kwietnia wieczór. Wielki książę leży na śmiertelnej pościeli, lada godzina przewidują zgon jego. *(L. k. a.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 20. kwietnia.)

Metal. austr. 5% 77¾; 4½ 70¼. Akcye bank. 1262. Sardyńskie —. Hyszpańskie 42⅝. Wiedeńskie 99¼. Losy z r. 1834 177⅝; 1839 r. 100⅜.

Prusy.

(Posiedzenia rady ministeryalnej.)

Berlin, 15. kwietnia. *Spen. Ztg.* pisze: Rada ministeryalna zebrała się wczoraj przedpołudniem o godzinie 10tej i obradowała jak się domyślać można z spiesznego następywania jednego posiedzenia po drugiem, bez wątpienia nad ważnemi sprawami. Mówią, że przedmiotem obrad były konferencye związku cłowego, które chociaż w oznaczonym pierwotnie dniu, to jest 14. b. m. otworzone nie zostały, zapewne już za kilka dni się rozpoczną, pomimo że niektóre państwa należące do związku cłowego nie przysłały jeszcze reprezentantów swoich. Te same zasady, które kierowały dotychczas handlową polityką Prus, będą także konferencyom cłowym służyły za podstawę. Gdyby które z południowych państw niemieckich niechciało uznać tych zasad, nie będą Prusy używać żadnych środków sztucznych, aby je nakłonić do tego, przeciwnie każdemu pozostawi się do woli, albo oświadczyć się za pozostaniem w związku cłowym, albo też wystąpić z niego. Jak tylko prezydent ministrów wstępną mową zagai prace konferencyi, zostanie dalszy kierunek ich poruczony trzem komisarzom pruskim. *(G. W.)*

(Kurs giełdy berlińskiej z 21. kwietnia.)

Dobrowolna pożyczka 5% 102⅞ p. 4½% z r. 1850 102⅝. 4½% z r. 1852 102⅝. Obligacye długu państwa 90¼. Akcye bank. 103¼ l. Pol. list. zastaw. —; nowe 95¾; Pol. 500 l. 88¼; 300 l. 151½ l. Frydrychsdory 13 1/12 Inne złoto za 5 tal. 10¼. Austr. banknoty 83¾.

Dania.

(Konkluzyjny rezultat sprawozdania względem uprawnienia do sukcesyi linii książąt Augustenburg.)

Dziennik *Sp. Ztg.* ogłosił konkluzyjny rezultat sprawozdania tajnego radzcy Pernice względem uprawnienia do sukcesyi linii książąt Augustenburg:

„Najprzód, że po wygaśnięciu męzkich potomków panującej teraz w księstwie Holsztyńskiem król. Duńskiej głównej linii Holsztyńsko-Oldenburskiego domu, należy żyjącym teraz książętom Sonderburskiej linii pobocznej, z przyczyny nierównego rodu, uprawnienie do sukcesyi w ogóle odmówić: powtóre, że tym samym książętom, ze względu na różne Holsztyńskie części kraju, musiano odmówić prawa sukcesyi co do państwa Pinneb rg i hrabstwa Rantzau dla wytoczonej i prawem uzasadnionej pretensyi, dalej co do księstwa Ploen, dla zaszłej cesyi wszelkiego uprawnienia do niego na korzyść król. Duńskich następców rządowych, następnie co do królewskiego przedtem, a potem z własnej woli zaniedbanego udziału w sukcesyi, przysłużającej z lenniczego stosunku Holsztynu; potrzecie, że nie stałaby jednak na zawadzie żadna prawna przeszkoda, aby za spólnem przyczynieniem się wszystkich do rzeczonej sukcesyi w ogóle powołanych, a zatem w powyższym względzie zupełnie uprawnionych familijnych członków Holsztyńsko-Oldenburskiego domu, i niedostateczne uprawnienie do sukcesyi usunięto, i dla mającego się nadal uważać za uprawnionego do sukcesyi księcia Sonderburskiej linii pobocznej, nietykalne prawo sukcesyi ustalono. *(P. Z.)*

Turcya.

(Depesze telegraficzne.)

Trebizonda, 31. marca. Według wiadomości z Persyi przeważa tam teraz wpływ angielski. Nowy Wielki wezyr Mirza Aga Khan zasięga w każdéj ważniejszéj sprawie rady angielskiego ambasadora, pułkownika Shill. Nadworny tłumacz David, ulubieniec straconego wielkiego wezyra Mirza Taghi Khan popadł zupełnie w niełaskę. *(L. k. a.)*

Zara, 18. kwietnia. Omer Basza posłał jak słychać oficera do Skutari, by także w Albanii rozbrojenie Rajów wykonać. Obawiają się oporu ze strony Albańczyków. Kniaź, duchowny i świecki naczelnik włości Trebigne, został po dokonanem rozbrojeniu na wolność wypuszczony. *(L. k. a.)*

Egipt.

(„Patrie" o stanowisku Porty do wice-króla Egyptu.)

O stanowisku Porty do wicekróla Egiptu, wyraża się *Patrie* w następujący sposób:

„W chwili, kiedy Sułtan pomimo słusznych swych zażaleń na Baszę Egiptu, posyła do Kairo w osobie Fuad Effendego, jednego z dygnitarzy swego państwa dla wyczerpania wszelkich środków pojednania, w chwili, kiedy nieporozumienie między Portą i prowincyą Egiptu, przez wysłanie tego świattego cesarskiego komisarza zbliża się do załatwienia, usiłują niektóre dzienniki Paryskie trudność téj kwestyi powiększyć.

Public tudzież *Union* odmawiają Sułtanowi prawa zaprowadzenia tanzymatu w Egipcie i pochwalają opór Abbas Baszy.

Zdanie to opiera się na następującem niedokładnem przytoczeniu firmanu z roku 1841: „że rozporządzenia, które Porta wydała albo jeszcze wyda, nie bez względu na lokalne stosunki w Egipcie zaprowadzone będą."

Można być wprawdzie różnego zdania względem wykładu traktatu, ale niesłusznie jest na niedokładnem przytoczeniu swój sąd opierać. Podpisany w Londynie 15. lipca 1840 przez wielkie mocarstwa akt addycyonalny mówi:

„Basza Egiptu obowiązuje się w prowincyi, którą zarządza, wszystkie ustawy państwa zaprowadzić."

Firman o sukcesyi mówi: „We wszystkich ważnych sprawach musi rejencya Egiptu prosić wysoką Portę o upoważnienie."

Te cytacye dzienników *Union i Public* uwalniają nas od wszelkiej odpowiedzi na ich argumenta.

Abbas Basza rości sobie tylko jedno prawo, to jest prawo do życia i śmierci swych poddanych. Jeżeli przeto chce podstępnie uzyskać prawo zwierzchnictwa, które tylko Sułtanowi przynależy, narusza obowiązek wazala; jeżeli zaś żąda, jak udaje, tego prawa w interesie bezpieczeństwa kraju, to niepojmujemy jego potrzeby.

W Egipcie podobnie jak gdzie indziej, nie tracą natychmiast zbrodniarzy, lecz najprzód ich zamykają, a potem wyrok na nich wydają. Przeto wolno jest zawsze Abbas Baszy, zamknąć zbrodniarzy i osądzić ich, jeżeli bezpieczeństwo kraju tego wymaga. Potrzebny czas do potwierdzenia wyroków śmierci przez Sułtana, nie osłabi, naszem zdaniem, wymiaru sprawiedliwości w Egipcie.

Gorliwość przyjaciół Abbas Baszy posuwa się za daleko: zamiast sprawę egipskiego rządu popierać w opinii publicznéj, szkodzą mu przesadzaniem dobrych jego przymiotów, względem których wiémy dokładnie, jak się rzeczy mają. Jestto interesem Francyi i całego Zachodu zrobić Turcyę silną i potężną dla utrzymania równowagi europejskiéj, ale nie przez ochranianie rebelii jego wazalów, dopnie się tego zamiaru.

Doświadczenia przeszłości były dostateczne, i pomimo wszelkich insynuacyi duch publiczny nieda się więcéj zbałamucić.

Przez dziesięć lat dał Sułtan Europie tyle dowodów swego umiarkowania i mądrości, że może mu śmiało zostawić do woli uregulowanie stosunków wobec „gubernatora swych prowincyi" według własnego zdania." *(Abd. B. W. Z.)*

Persya.

(Stan rzeczy w Persyi.)

Pod administracyą dawnego W. wezyra ciężył tak na urzędnikach korony, jakoteż na poddanych ucisk ogromny, ponieważ pierwsi doznawali najdotkliwszego uszczerbku w płacach, drudzy zaś musieli pod pozorem nowych instytucyi opłacać nadzwyczajnie uciążliwe podatki, a przeto można się było obawiać zupełnéj ruiny narodu i jego pomyślności. Prócz tego dozwalał sobie Mirza Taekhi Chan przeciw każdéj osobie, która miała względy u Schaha rozmaitych intryg i prześladowań. Te nadużycia ustały teraz zupełnie.

Z Arabystanu donoszą, że gubernator w pochodzie z Lorystanu do Arabystanu przedsięwziął expedycyę przeciw plemionom koczującym w Saegwaerd, które napadami zbójeckiemi przeszkadzały komunikacyi handlowéj w téj prowincyi. Pod Khilab, gdzie się połączyli z hufcem zbójeckich Lorów, poraził ich na głowę wysłany przeciwko nim korpus wojska pod dowództwem Mohameda Rachmi Chana Khadschar i Abdokah Chana, i cofnęli się do dzikiej okolicy górzystéj w Poschty Kuh, dokąd ich gubernator ścigał kawaleryą Bechtiarów. Gubernatorów w Dschujan (Ibrahima Bega) i z Nyhaward (Machdi Kholi Chana) usunięto za samowolne nadużycie poruczonej im władzy. *(Austria.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Stryjskim.)

Stryj, 15. kwietnia. W pierwszej połowie miesiąca kwietnia sprzedawano w Kałuszu, Wojniłowie, Rozdole, Skolem, Mikołajowie, Żydaczowie, Rożniatowie, Żurawnie, Bolechowie, Dolinie, Bukaczowcach i Stryju w przecięciu korzec pszenicy po 7r.36k.—6r.12k.—7r.36k.—8r.—7r.—7r.30k.—7r.20k.—7r.—8r.48k.—6r.—7r.36k.; żyta 5r.36k.—4r.48k.—5r.36k.—6r.12k.—6r.24k.—5r.—5r.12k.—5r.—5r.24k.—6r.48k.—4r.48k.—6r.; jęczmienia 4r.24k.—4r.—4r.48k.—4r 30k.—4r.36k.—4r.—4r.—3r.20k.—4r.—5r.24k.—4r.—4r.36k.; owsa 2r.12k.—2r.—2r.18k.—2r.30p.—3r.30k.—2r.—2r.—1r.40k.—2r.—2r.48k.—2r.—2r.30k.; hreczki 4r.24k.—0—4r.48k.—0—4r.36k.—4r—0—0—8r.—0—3r.40k.—0—0; kukurudzy 5r.36k.—4r.48k.—6r.12k.—6r.—6r.24k.—6r.—5r.24k.—0—5r.12k.—6r.—5r.24k.—5r.36k.; kartofli 2r.48k.—0—0—4r.—2r.48k.—0—0—0—0—3r 36k.—0—0; cetnar nasienia koniczyny w Bukaczowcach 32r., w innych miejscach nie było tego nasienia na targach. Cetnar siana 1r.12k.—36k.—1r.—56k.—1r.—30k.—0—1r.30k.—1r.—1r.48k.—38k.—1r. Sąg drzewa twardego kosztował 11r.—2r.30k.—6r.12k.—0—4r.—0—0—4r.40k.—4r.44k.—4r.16k.—4r.—5r.20k.; miękkiego 8r.—2r.30k.—4r.48k.—2r.36k.—0—5r.—0—3r.—3r.12k.—3r.—3r.—4r. Funt mięsa wołowego $3^1/_5$k.—$3^1/_2$k.—$2^4/_5$k.—$3^2/_5$k.—$2^3/_5$k—$3^1/_4$k.—4k.—$3^3/_8$k.—4k.—4k.—3k.—4k. i garniec okowity 1r.36k.—1r.20k.—1r.$10^2/_5$k.—1r.10k.—1r.22k.—1r.10k.—1r.—1r.—1r.30k.—1r.40k.—58k.—1r.42k. — Wełny nie było na targach.

Kurs lwowski.

Dnia $^{24}/_{25}$. kwietnia.

		gotówką		towarem	
		złr	kr	złr	kr
Dukat holenderski	mon. k.	5	46	5	51
Dukat cesarski	„ „	5	51	5	55
Pólimperyał zł. rosyjski	„ „	10	4	10	8
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	$56^1/_2$	1	$57^1/_2$
Talar pruski	„ „	1	48	1	50
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	26	1	27
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	82	41	82	56

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 24. kwietnia 1852.

		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	mon. konw.	—	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	—	—
Dawano „ „ za 100	„ „	—	—
Żądano „ „ za 100	„ „	—	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 24. kwietnia.)

Amsterdam $171^1/_2$ l. 2. m. Augsburg $122^1/_4$ l. uso. Frankfurt 121 l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 181 l. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 12.15. l. 2. m. Medyolan $122^5/_8$. Marsylia 145 l. Paryż 145. l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. $29^5/_8$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. $94^{13}/_{16}$. lit. B. —.

(Kurs pieniężny na giełdzie Wiéd. d. 22. kwietnia o pół do 2giej po południu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio $29^1/_4$. Ces. dukatów obrączkowych agio 29. Ros. Imperyały 10. Śrebra agio 22 gotówką.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 24. kwietnia.

Hr. Poletyło Seweryn, z Korczmina. — PP. Petrino Mikołaj, z Waszkowiec. — Papara Mieczysław, z Wierzbicy.

Dnia 25. kwietnia.

PP. Pajączkowski Józef, z Horodłowiec. — Dulski Edward, z Hawcza.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 24. kwietnia.

Hr. Baworowski, do Tarnopola. — P. Nahujowski Jan, do Stryja.

Dnia 25. kwietnia.

Hr. Łoś August, do Tarnopola.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 24. i 25. kwietnia.

Pora	Barometr w mierze wiéd. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ''' ''''				
6 god. zran.	27 6 26	0°	+ 3,6°	Półn.-Zach.$_0$	bard. pochm. mgła
2 god. pop	27 6 60	+ 2,3°	0°	„	„ śnieg
10 god. wie.	27 6 60	+ 0,5°		„	„ „
6 god. zran.	27 9 06	0°	+ 4°	Półn. Zach.$_0$	bard pochm. mgła
2 god. pop.	27 9 40	+ 2°	— 1°	„	„ śnieg
10 god. wie.	27 10 35	+ 1°		„	pochm.

TEATR.

Dziś: komedya niemiecka: „**Die Hammerschmiedin aus Steiermark.**"

Jutro: opera niem.: „**Die Jüdin.**"

Na c. k. loteryi we Lwowie wyciągnięto dnia 24. kwietnia 1852 roku następujące pięć numera:

48. 21. 77. 79. 55.

Przyszłe ciągnienia nastąpią dnia 5. i 15. maja 1852.

KRONIKA.

Podając tu niektóre pewne data o uprawie tytoniu w Galicyi, zwracamy z przyjemnością uwagę na to, że uprawa téj rośliny jakkolwiek nie wzmogła się jeszcze w odpowiednim stopniu, wzrasta jednak ciągle, jak się to okazuje z następującego porównania rezultatów w roku 1850 i 1851. Nietylko bowiem użyto w ostatnim roku większej przestrzeni ziemi do uprawy tytoniu, a przeto uzyskano większą ilość tego produktu, ale spostrzeżono także większe spółzawodnictwo między plantatorami, konkurencya powiększyła się widocznie, do czego wielce się przyczyniły wyższe ceny przeciętne. Oto rezultat w porównaniu:

	W roku 1850	W roku 1851
Ilość roślin:	28,469	30,938
Ziemi morgów:	$4,575^{1136}/_{1600}$	$4,617^{1185}/_{1600}$

Zakupiony tytoń:

	W roku 1850	W roku 1851
Węgiersko gal. liście	cetn. 29,838 61 funt.	Cetn. 34,603 16 ft.
Oryginal. gal.	cetn. 12,217 28 funt.	Cetn. 19,603 95 ft.
Holend.	cetn. 302 65 funt.	Cetn. 229 52 ft.
Czerbel (Bakun)	cent. 207 29 funt.	Cetn. 1 90 ft.
Ogółem	cent. 42,399 79 funt.	Cetn. 54,438 53 ft.

W roku 1850 wynosiła zapłata za ten tytoń — wliczywszy w to wynagrodzenie frachtowe za przywóz z plantacyi do magazynów w kwocie 5,378 złr. $30^1/_4$ kr. — sumę 280,949 złr. 57 kr.; zaś w roku 1851 wraz z wynagrodzeniem frachtowem w kwocie 6,380 złr. 35 kr. — sumę 408,363 złr. 2 kr.; z czego się okazuje, że plantatorowie w obec zebranej w roku 1851 sumy mieli korzyść 9: 12, do czego się nietylko większa ilość tytoniu produkowanego, lecz oraz wyższe ceny przeciętne przyczyniły. Były bowiem następujące ceny przeciętne cetnara:

	W roku 1850	W roku 1851
Węgiers. gal. tytoń	6 złr. 21 kr.	7 złr. 32 kr.
Oryg. gal.	7 złr. $10^1/_4$ kr.	7 złr. 25 kr.
Holend.	8 złr. 1 kr.	8 złr. 50 kr.
Czerbel	4 złr. $39^2/_4$ kr.	— —
albo główne przecięcie	6 złr. $43^2/_3$ kr.	7 złr. $55^1/_2$ kr.

Główny Redaktor **M. Szrzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. drukarni rządowéj.